

ROBERT E. LEE, DE INDIANEN, DE MEXICANEN EN DE ZWARTEN 1855 - 1868

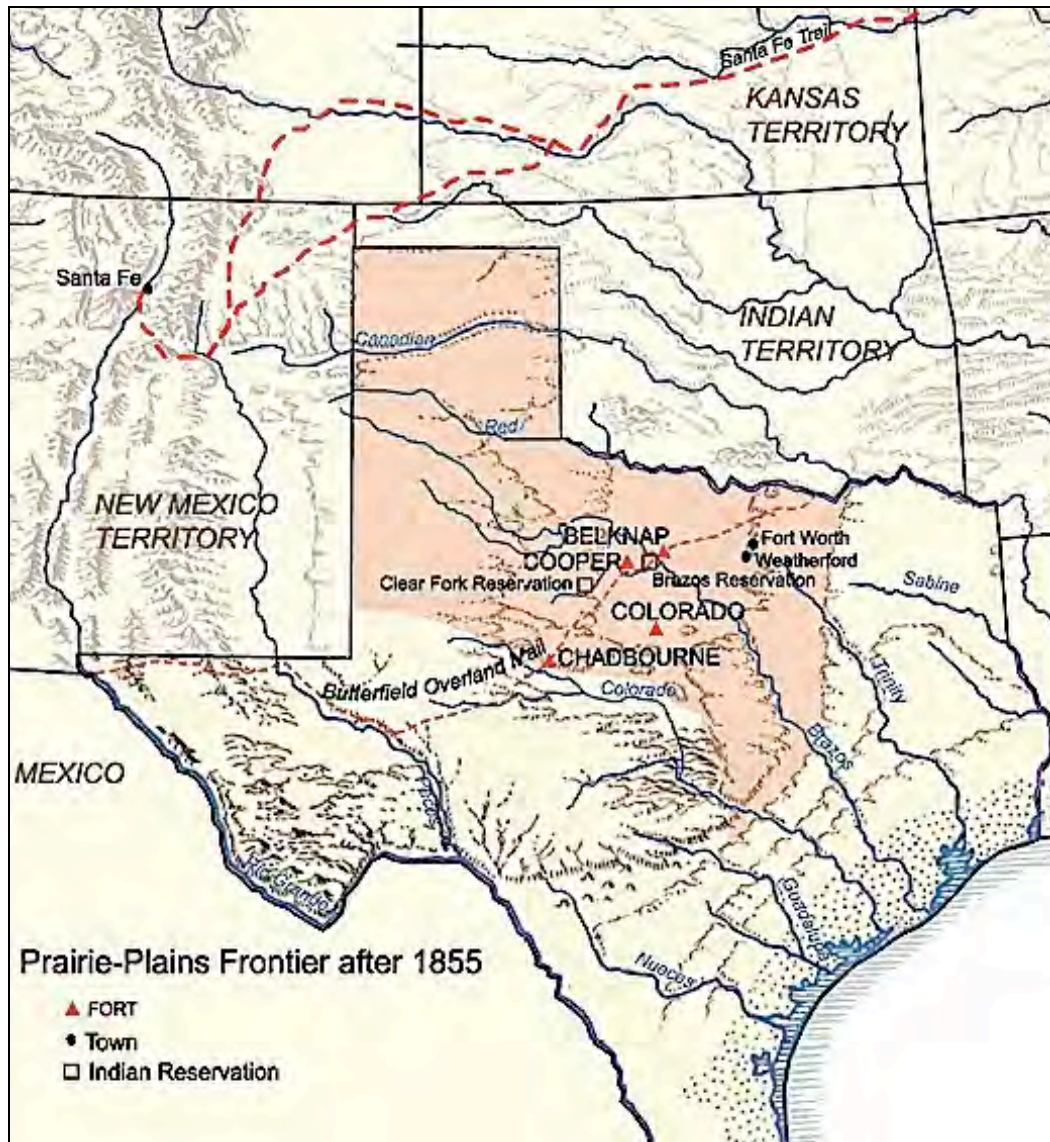
Serge Noirsain en William Peynsaert

Comanche krijger. (Smithsonian Institute) - R.E. Lee, 1855. (National Archives)
Mexicaanse « Cortinistas », 1855-1865.

In december 1855 overtuigt de minister van Defensie, Jefferson Davis het Congres en president Franklin Pierce om het nodige krediet ter beschikking te stellen voor de organisatie van twee cavalerieregimenten om groepen Comanches, Kiowa's en Apachen te pacificeren die een ravage aanrichten aan de rand van Texas en in het oosten van Kansas. Tot nu toe bestonden de bereden troepen van het Amerikaanse leger uit twee regimenten van dragonders en één regiment van *riflemen* (infanterie te paard). In navolging van de oude Franse dragonders zijn deze drie regimenten getraind en bewapend om te voet te vechten. Naast enkele kleine verschilpunten inzake hun uniform en toebehoren (zoals bijvoorbeeld de Hardee hoed, die de troepen verfoeiden), is het vooral hun bewapening die deze twee regimenten doet verschillen van de drie andere bereden regimenten van het Amerikaanse leger. Vijf van de escaders van de 2^d Cavalry stellen zich tevreden met de Springfield M. 1855, een geweer met getrokken loop, dat voor een cavalerist echter het zware nadeel heeft dat het een voorlader is. De vijf andere bekomen het geweer met getrokken loop Perry dat een achterlader is. Natuurlijk zijn ze allemaal voorzien van een sabel en colt van het kaliber 44 of 36, al naar gelang het eskader. De 1st Cavalry wordt in twee contingenten gesplitst, het ene verbonden aan Fort Arbuckle, en het andere aan Fort Washita op het territorium van de indianen (het toekomstige Oklahoma).

Op 27 oktober 1855 verlaat de 2^d U.S. Cavalry St. Louis (Missouri) met 1 100 man. Cholera, ongevallen en vooral deserties eisen een zware tol. Als het in Texas aankomt, telt het regiment nog slechts 696 man. Zijn eskaders (of compagniën) worden verdeeld over de posten of fortjes die een scherm vormen tussen de *Comancheria* en de gehuchten en dorpen die het levenslicht zien langs de grens tussen Texas en de indianen.

Tijdens zijn diensttijd in Texas vestigt Lee het hoofdkwartier van zijn regiment in Camp Cooper. De zone in het roos komt ongeveer overeen met de zone die zijn regiment moet dekken. (Verzameling van de University of Texas te Austin)

Als minister van Defensie kiest Jefferson Davis persoonlijk de officieren van de 2^d U.S Cavalry: kolonel Albert S. Johnston, luitenant-kolonel Robert E. Lee, majoor William G. Hardee en de kapiteins George H. Thomas, Earl Van Dorn, Edmund Kirby Smith, George Stoneman, John Bell Hood, Nathan G. Evans, Richard W. Johnson en Charles E. Fields. Stuk voor stuk zullen zij de sterren van de generaalsrang behalen in hetzij het geconfedereerde leger, hetzij het federale leger. In de loop van hun diensttijd in Texas (1855-1861) zullen de tien compagnieën van de 2^d U.S. Cavalry nooit als één geheel opereren. Allereerst omdat ze verdeeld zijn over verschillende posten, ten tweede omdat een deel van hen in 1855 naar Kansas vertrekt om zich tussen de pro-slavernij pioniers en de abolitionisten (anti-slavernij sectie) die in de ban zijn van een echte interne burgeroorlog¹.

¹Arnold J.R., *Jeff Davis's Own Cavalry, Comanche and the Battle for the Texas Frontier*, pp. 9-53. New York, 2000 ; Roland C.C., *Albert S. Johnston*, pp. 126, 168-84. Austin, 1964 ; Brackett A.G., *History of the U.S. Cavalry*, pp. 160-61. New York, 1965 ; Johnston W.P., *The Life of General A.S. Johnston*, pp. 186-87. New York, 1878.

De voornaamste officieren van de 2^d U.S. Cavalry in 1855

Albert S. Johnston - William G. Hardee - George H. Thomas.

Kenner Garrard - Edmund Kirby Smith.

Richard W. Johnson - Nathan G. Evans - John B. Hood.

Earl Van Dorn - George Stoneman.

2^d U.S. Cavalry, 1855-1860, ruiter en muzikant. (Library of Congress)

Gestreepte karabijn Springfield, M. 1855. (icollector.com)

Perry percussie karabijn .54 kaliber. (icollector.com)

Colt 1851 van het kaliber 44.

In maart 1856 geeft de minister van defensie kolonel A.S. Johnston een speciale missie in Kansas. Als gevolg daarvan komt het regiment tijdelijk onder het bevel van luitenant-kolonel R.E. Lee. In mijn boek *Les guerres indiennes du Texas et du Nouveau-Mexique, 1825-1875 (De indianenoorlogen van Texas en New Mexico, 1825-1875)* beschrijf ik de draconische, soms genadeloze, maatregelen die A.S. Johnston uitvaardigt tegen de indianen van de Comancheria en soms tegen vreedzame indianen die geperst zitten tussen de twee reservaten van Texas. Lee heeft een misprijzen voor de indianen dat op zijn minst niet moet onderdoen voor dat van zijn kolonel: *dat hele ras is extreem middelmatig*, schrijft hij aan zijn familie meteen bij het begin van zijn verblijf in Texas.

Het handelt hem hier niet om een terloopse bewering aangezien het authentieke document zich in de Library of Congress bevindt. Het raciale misprijzen dat Lee voor de indianen heeft manifesteert zich in de feiten. Voor zijn vertrek naar Kansas beveelt kolonel A.S. Johnston zijn officieren van zijn staf om meteen op het zicht te schieten op eender welke indiaan die verrast wordt buiten de twee reservaten van Texas (zie de vermelding *Indian Reservation* op de kaart). Dat bevel laat nog meer te wensen over omdat het de droogte negeert die pas de magere oogsten van deze indianen heeft verpest. Hun agenten vragen Lee om rekening te houden met deze catastrofale meteorologische omstandigheid en om uitzonderlijk toe te staan dat enkele van de indianen op bizons jagen op de prairie om zo de hongersnood te verlichten die hun families uitput. Niet alleen keurt het toekomstige icoon van de slavernij-ideologie dit verzoek geen enkel antwoord waardig, ook laat hij op 24 mei zonder pardon een handjevol indianen afmaken dat het onlangs alles had gewaagd om deze bevelen te negeren om niet van honger te creperen.

De wil van Lee om geen gevolg te geven aan het verzoek van de indiaanse agent laat zich verifiëren in de archieven van zijn regiment. Deze zijn compleet, alleszins voor de periode die vooraf gaat aan de Burgeroorlog. Ze bevatten wel het genummerde origineel van het verzoek van de indiaanse agent, maar het register van de post van Lee vermeldt geen enkel antwoord van zijn kant. Men zal misschien tegenwerpen dat Lee door vreedzame indianen opzettelijk te laten afslachten zich scrupuleus houdt aan de instructies van zijn hiërarchische overste: de kolonel (en toekomstige geconfedereerde generaal) Albert Sidney Johnston.

Men heeft zulke argumenten al gehoord in recente en welbekende omstandigheden, maar misschien had Lee veel affiniteit met de federale generaal Philip Sheridan die, geërgerd door de opdringerige vragen van enkele journalisten, hun publiekelijk naar het hoofd slingerde: *Een goede indiaan is een dode indiaan!*

De agenten van de twee Texaanse reservaten kloegen ook dat dit gebrek aan menselijkheid de andere indianen zou ontraden om zich te vestigen in het reservaat. Die redenering raakt niemand in het hoofdkwartier van de 2^d U.S. Cavalry, want het leger hoort te tonen dat deze twee nieuwe bereden regimenten een uitstekende investering zijn, omdat ze overgaan tot een ethnische zuivering en in Texas een latente staat van oorlog scheppen die de standrechtelijke executie toelaat van eender welke indiaan die verrast wordt buiten het reservaat².

Tijdens de zomer van 1856 neemt Lee een deel van zijn 2^d U.S. Cavalry mee in een grootscheepse operatie die moet aantonen dat zijn 2^d U.S. Cavalry de capaciteit heeft om zich met geweld te laten gelden in de Comancheria. Zijn troep veegt 1 200

---

²R.E. Lee bij zijn familie, 12 april 1856, 'DeButts-Ely Collection', Library of Congress, Washington D.C.; Anderson G., *The Conquest of Texas, Ethnic Cleansing in the Promised Land, 1820-75*, pp. 272-76. Norman, 2005.

kilometer stof schoon, maar zijn buit beperkt zich tot een squaw en vier grijsaards. Tot de zomer van 1858 beperken de exploten van luitenant-kolonel Lee zich tot schermutselingen tussen zijn peletons en zelden meer dan een dozijn raiders van comanchen of kiowa's. In juni van datzelfde jaar komt de 2^d U.S. Cavalry tijdelijk onder het bevel te staan van majoor George H. Thomas, omdat Lee opgeroepen werd om krijgsraden voor te zitten in verschillende posten in Texas.

Ondanks het aura waarmee het 'Oude Zuiden' de minste beweging van Lee omringt, blijven zijn prestaties in Texas, van september tot oktober 1859 en van februari tot augustus 1860 beperkt tot routinetaken en tot het schrijven van rapporten over de zeldzame botsingen met de indianen³.

In 1996 maakte Thomas Smith interessante statistieken op over de gevechten tussen de indianen en de reguliere troepen in Texas. Aangezien de Comanches, Apachen en Kiowa's geen forten aanvielen, tenzij in de films, hadden ze enkel schermutselingen met de Amerikaanse cavalerie. De constataties van Thomas Smith die onderaan volgen, heeft hij getrokken uit zijn compilatie van rapporten van toenmalige officieren en de studie over dit onderwerp door Francis B. Heitman⁴.

De Amerikaanse troepen van Texas leveren twee keer strijd in 1855, 14 keer in 1856, 19 keer in 1857, drie keer in 1858, acht keer in 1859 en negen keer in 1860. In diezelfde periode presteert de 2^d Cavalry in haar eentje 36 missies, of 43 % van alle acties in Texas. Heitman merkt op dat in dezelfde periode bij 37 % van de indiaanse raids zelden meer dan een dozijn krijgers betrokken zijn en dat 49 % van de detachementen die op missie gestuurd worden minder dan 20 soldaten tellen. In 80 % van de gevallen staan ze onder het bevel van een luitenant en in de andere gevallen volstaat een doorwinterde sergeant om de verkenning in goede banen te leiden. De auteur heeft bepaald dat 82 % van deze missies niet langer duren dan tien dagen. Men moet geen boekhouder zijn om uit deze statistieken af te leiden dat R.E. Lee en zijn kapiteins hun zadel niet verslijten door een lastige dienstitijd op de prairie.

In juli 1859 is de 'Cortina-affaire' de enige kwestie waarbij Lee persoonlijk de helft van zijn mannen dirigeert op het terrein. Ondanks of net omwille van zijn *tejano* afkomst, is de bandiet Juan N. Cortina gehaat door de 'Anglos', omdat hij beweert te vechten voor de verdediging van de burgerrechten van de Texanen van Mexicaanse komaf en Amerikaanse ranches en dorpen plundert aan de grens met de Rio Grande.

Zijn politiek-militair parcours wijst uit dat er achter Cortina's demagogie een verdorven en ambitieuze persoonlijkheid schuilging. Kortom, Washington beveelt Lee om richting de Mexicaanse grens te marcheren met vier van zijn compagniën om er de anglo-amerikaanse orde te herstellen. Deze campagne verliep amateuristisch en verdient geen lange uitleg, want ze beperkt zich tot elke schietpartijen vanuit de verte, tot de terugtocht van Cortina aan de andere kant van de Rio Grande en enkele kanonsschoten en zonder bloedverlies in de Amerikaanse rangen⁵.

---

³Anderson, op. cit., p. 287 ; Cashion T., *A Texas Frontier, the Clear Fork County and Fort Griffin, 1849-1887*, p. 36. Norman, 1996 ; Crimmins M.L., *Robert E. Lee's Report on Indian Combats in Texas*, p. 5 in « Southwestern Historical Quarterly », vol. 39-1-1935 ; Arnold, op. cit., pp. 280-84 ; Crimmins, op. cit., pp. 22-32 ; Simpson H.B., *Cry Comanche : the 2^d U.S. Cavalry in Texas, 1855-1861*, pp. 22-32. Hillsboro, 1979.

⁴Smith T.T., *U.S. Army Combat Operations in Indian Wars of Texas 1849-1881*, pp. 506-8, 510, 514-16, 525-26, in « Southwestern Historical Quarterly », vol. 99-4-1996 ; Heitman F.B., *Chronological list of battles, actions in which troops of the Regular Army have participated, and troops engaged*, in « Historical Register and Dictionary of the US Army », vol. 2, Washington D.C., Government Printing Office, 1903, pp. 100-448.

⁵Arnold, op. cit., pp. 267-79 ; Oates S., *Rip Ford Texas*, pp. 265-30. Austin, 1963 ; Wilkins F., *Defending the Border, the Texas Rangers, 1848-1861*, pp. 101-34. Austin, 2001 ; Rister C.C., *R.E. Lee in Texas*. Norman, 1946 ; Thompson J.D., *Juan Cortina and the Texas-Mexico Frontier, 1859-1877*. El Paso, 1994.

Juan Cortina. (Handbook of Texas online)
Soldaten van het leger van Cortina (Collectie Juan Canales, 1865)

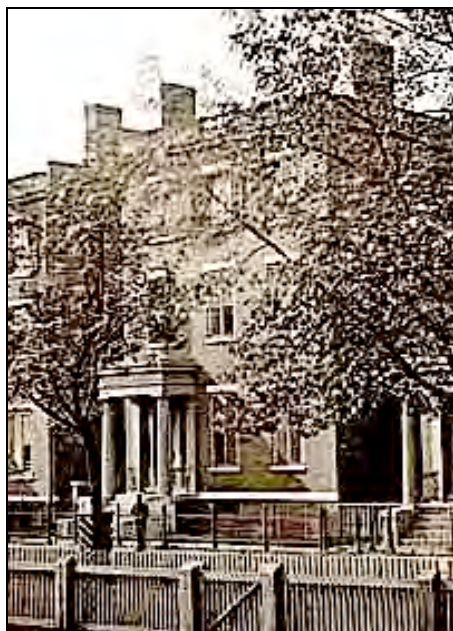
Tussen oktober 1859 en februari 1860 krijgt Lee verlof om huiswaarts te keren om een erfenis te regelen, op een manier, zoals we zullen zien, die de legendarische integriteit van dit personage een beetje in vraag stelt. In haar artikel *The Private Thoughts of Robert E. Lee*, openbaart Diane Cole een brief die Lee in 1856 aan zijn vrouw schreef aangaande de slavernij. Dit document is afkomstig uit het boek van Elizabeth Brown Pryor : *A Portrait of Robert E. Lee Through His Private Letters*.

« Ik denk dat de slavernij een vloek is, zowel voor de blanken als voor de zwarten. Hoewel mijn gevoelens aan de kant staan van de eerste, heb ik een sterke sympathie voor de tweede. De zwarten zijn hier ontegensprekelijk beter af dan in Afrika, zowel op sociaal vlak als op vlak van gezondheid. De vreselijke discipline waar ze aan onderworpen zijn is onmisbaar om hun ras op te voeden. Ik hoop dat deze hen tot betere dingen zal leiden. De duur van hun verplichte onderwerping is gewild en bepaald door de wijze en barmhartige voorzienigheid. »

Op basis van documenten aarzelt Elizabeth Brown Pryor niet om Lee's weigering om de laatste wensen van zijn schoonvader, George W. Parke in te willigen als schandelijk te bestempelen. Diens handgeschreven testament -in bewaring gegeven bij zijn notaris- stipuleerde dat zijn schoonzoon, R.E. Lee, de verplichting had om de 196 slaven van zijn plantage binnen de vijf jaar die volgden op zijn overlijden de vrijheid te schenken. Van zodra dit gebeurt, is Lee echter niet van plan om deze clausule te respecteren, want hij acht het nuttiger om eerst de financiële situatie van deze erfenis te regelen. Men moet weten dat hoewel Lee behoorde tot de eerste cirkel van de oude families van Virginia, zijn inkomsten zich praktisch beperken tot zijn soldij van luitenant-kolonel. En alles wijst er op dat hij niet langer zin had om zich daarmee tevreden te stellen om zo te voldoen aan de laatste wensen van zijn meer menslievende schoonvader. Zoals we zullen zien is Lee springt Lee niet bepaald zachtvaardig om met zijn slaven. De archieven die het federale leger op zijn landgoed in beslag namen tonen aan dat hij zijn zwarten niet alleen aan hard labeur onderwierp, maar hen ook regelmatig uitleende aan andere plantagehouders zonder zich zorgen te maken over wat zijn schoonvader hun had beloofd.

R.E. Lee huis te Richmond 1861-1865. (<http://www.old-picture.com>)

Custis-Lee Mansion te Arlington. (National Archives)
Mary Custis Lee, 1868. (Encyclopedia Virginia)

In haar boek *Reading the Man : A Portrait of Robert E. Lee Through His Private Letters*, vermeldt Ariel Burriss van de universiteit van Maryland de anekdote die de historica Elizabeth Brown ten laste legt aan Lee inzake zijn behandeling van zijn zwarten. In april 1866 publiceert de *National Anti-Slavery Standard* het relaas van Wesley Norris en zijn zus Mary, twee ex-slaven van de plantage Custis-Lee. Ze vertellen dat ze in 1859 hadden geprobeerd om te vluchten naar het Noorden omdat Lee weigerde te voldoen aan de laatste wensen van zijn schoonvader : zijn slaven vrijlaten. De twee zwarten bevestigen dat Lee terug beslaglegde op hen en de politieofficier van de gemeente betaalde om hun naakte rug open te scheuren met 50 zweepslagen. Deze bewering zou natuurlijk met de nodige voorzichtigheid behandeld moeten worden, ware het niet dat het register van de Custis-Lee Mansion vermeldt dat de officier in kwestie een premie ontving om zich van deze verwerpelijke taak te kwijten op de datum die deze twee zwarten vermeldden. Het is onmogelijk dat deze twee slaven weet hadden van deze vermelding gezien ze analfabeten waren en de inhoud van het register, dat de federale officieren in beslag namen toen ze de plek bezetten, niet kenden. Op 29 december 1862 emancipeerde Lee uiteindelijk zijn slaven, maar dit groothartig gebaar komt blijkbaar voort uit pragmatisme. Door de blokkade levert zijn plantage hem weinig op en het onderhoud van zijn 200 slaven kost hem veel geld, want voor voedingswaren vraagt men astronomische prijzen. Bovendien beseft Lee dat de vijand vroeg of laat zijn landgoed zal bezetten.

Het merendeel van de Nazi-generaals ontsnapte aan een veroordeling voor oorlogsmisdaden, omdat hun daden in essentie militair van aard waren. Nochtans gelooft niemand dat ze niet wisten wat hun Führer in petto had voor de 'inferieure rassen'. Wie kan dus serieus beweren dat de zuidelijke tenoren van militaire kunsten de opinies van hun politieke agenten niet onderschreven? R.E. Lee bevestigt die vaststelling. Op 1 oktober 1864 schrijft hij Ulysses Grant om hem voor te stellen om gevangenen uit te wisselen. Grant vraagt hem of zwarte soldaten ook deel zullen uitmaken van de transactie. Lee antwoordt dat de uitwisseling geen ex-slaven kan omvatten die vastzitten in zijn kampen, omdat die het privébezit zijn van zuidelijke burgers. Dat concept verhindert hem uiteindelijk niet om de inlijving te suggereren van het vermelde 'privébezit' in zijn eigen leger, als hij te kampen heeft met een tekort aan kanonnenvlees. Grant geeft uiteraard geen enkel gevolg aan deze briefuitwisseling⁶.

In hun fantastisch werk, *The Confederate & Neo-Confederate Reader*, gepubliceerd in 2010 door de Universiteit van Mississippi, leggen James W. Loewen et Edward H. Sebesta een document voor dat de *Sons of the Confederacy* en hun 'neven' van de Ku Klux Klan onder slot en grendel hielden tot de digitalisering van de Amerikaanse archieven de feiten en de documenten waarover de liefhebbers van de 'Lost Cause' niet willen horen spreken, uitleverden aan de historici. Het gaat om oude teksten van geconfedereerde generaals die het hartsgrondige racisme van het merendeel onder hen aantoonde en hun steun voor de 'Jim Crow' wetten (de terugkeer naar raciale segregatie), die decennialang uitgeoefend werd door geweldplegingen op zwarten.

Tussen de documenten die in hun werk figureren, brengen Loewen en Sebesta twee bijna onbekende brieven van Lee aan het licht, die hem als een heel andere figuur afschilderen dan diegene die we kennen van het vehikel van zuidelijke mythologie. Ondanks de nederlaag van de slavenhouders blijft Lee doordrongen van zijn 'raciaal paternalisme' en blijft hij ijveren om de raciale discriminatie terug in te voeren. Daar hij

---

⁶*Exchange of prisoners in the Civil War*, www.civilwarhome.com/prisonerexchange.

de rivaliteit kent die de Republikeinse Partij en de Democratische Partij verdelen, schrijft hij aan de tweede op 26 augustus 1868 een document dat de archieven van de Amerikaanse Binnenlandse Zaken registreerden onder de naam *Manifest van White Sulphur Springs*. Lee stelt in essentie voor om ex-geconfedereerden die geweigerd hebben om een eed van trouw af te leggen aan de Verenigde Staten onmiddellijk hun stemrecht terug te geven en hij heeft nog erger in gedachten. In magistraal uitgekende termen stellen hij en de 25 medeondertekenaars van dit document - allemaal gewezen machtsbekleders van het Zuiden - voor om één van de punten van de 'Black Code' van voor de oorlog terug in te voeren, om met name de burgerrechten van Afro-Amerikanen die wonen in het Zuiden af te nemen, onder het voorwendsel dat ze nog niet matuur genoeg zijn wat betreft politieke en sociale zaken en dat ze onder de invloed staan van noordelijke *carpetbaggers*. De Democratische Partij geeft geen enkel gevolg aan zo'n schandelijk voorstel⁷.

Als we al dit in aanmerking nemen, kunnen we ons er dan echt over verwonderen als de verenigingen van zwarten in Richmond (Virginia) nog in 1999 de racistische meningen van R.E. Lee onderstrepen en zich verzetten tegen de affichering van zijn portret op een publieke plaats in de stad? Als antwoord op hun initiatief organiseerden de handlangers van de K.K.K en hun vrienden van de Sons of Confederate Veterans een tegenbetoging voor het stadhuis van Richmond om het portret van hun icoon op te dringen⁸.

General Lee and his confederate officers at White Sulphur Springs, West Virginia, in August 1869. This is the only from life photograph of Lee with his generals in existence, during the war or after.

Left to right standing : generals James Conner, Martin W. Gary, John B. Magruder, Robert D. Lilley, P.G.T. Beauregard, Alexander Lawton, Henry A. Wise, Joseph L. Brent.

Left to right seated : Blacque Bey (Turkish Minister to the United States), Robert E. Lee, George Peabody, William W. Corcoran, James Lyons.

⁷Loewen J. & Sebesta E.H., *The Confederate and Neo-Confederate Reader*, pp. 254-56. University Press of Mississippi, 2010.

⁸*Richmond Times Dispatch*, 27 juillet 1999 ; Rose, *The War between the Sons, Members Fight for Control of Confederate Group* ; Ellison, *The Sons of Confederate Veterans' Internal Battle Rages On*.